

Het Grote € College

**Mathijs Bouman:
de Grieken en the Big Bazooka**

Beste bezoeker van het Haagsch College

Fijn dat u naar het Grote € College bent gekomen van Mathijs Bouman.

Mario Draghi, president van de ECB, kondigde eind januari aan dat hij vanaf maart de geldkraan wagenwijd open zou zetten. De ECB gaat 1.140 miljard euro in de economie pompen. Helpt deze Big Bazooka de eurozone er weer bovenop? Of zorgen de Griekse ontwikkelingen ervoor dat de euro echt in de problemen komt... ?

Mathijs Bouman gaat in zijn 2e Haagsch College in op de ontstaansgeschiedenis en de werking van de ECB. Ook zal hij spreken over de invloed van de ECB op de huidige en toekomstige staat van de eurozone.

Inhoudelijke goodiebag

Als dank voor uw komst bieden we u in samenwerking met het Montesquieu Instituut en Repro van der Kamp deze inhoudelijke goodiebag aan.

U vindt hierin interessante artikelen van Europa Nu, partner van het Montesquieu Instituut en een aantal columns van Mathijs Bouman.

Ook blikken we met een aantal foto's kort terug op het vorige Haagsch Colleges van Hans Wiegel.

Nieuw in Den Haag: De Haagsche Nieuws Academie

Op 18 mei start de Haagsche Nieuws Academie met een Masterclass Terrorisme. Edwin Bakker, hoogleraar terrorisme en contra-terrorisme van de Universiteit Leiden - Campus Den Haag, zal in drie avonden de verschillende aspecten van terreur belichten om zo het hedendaagse terrorisme beter te begrijpen.

Terrorisme met een wetenschappelijk bril, terreur door de jaren heen, veel aandacht voor Islamitische Staat met gastdocent Hans Jaap Melissen en speciale aandacht voor polderijhadisten. Alles komt terug in drie verdiepende avonden.

De Haagsche Nieuws Academie is een initiatief van de Universiteit Leiden - Campus Den Haag en het Haagsch College.

Voor meer info: haagschcollege.nl. Data 18 mei, 1 en 15 juni

Agenda Haagsch College

De reguliere Haagsch Colleges die u alvast in uw agenda kunt zetten:

- 11 mei Arend Jan Boekstijn: De Vier Gevaren voor Europa

Poetin stelt het westen op de proef in Oekraïne en het Midden-Oosten staat op ontploffen. Tegelijkertijd lijkt de eurocrisis nog steeds niet voorbij en hebben de politieke middenpartijen het moeilijk in de EU. Hoe gevaarlijk zijn deze ontwikkelingen voor Europa? Locatie: Sociëteit de Witte

- 22 juni Alexander Rinnooy Kan: Waar blijft de macht van Den Haag?

Gemeenten hebben de afgelopen jaren extra taken en geld gekregen van het Rijk. En ook Brussel krijgt steeds meer bevoegdheden. Alexander Rinnooy Kan kijkt in zijn tweede Haagsch College, in samenwerking met Berenschot, naar wat deze ontwikkelingen betekenen voor de rol van de nationale politiek en van de andere spelers in Den Haag. Telt het Binnenhof in de toekomst nog echt mee? Locatie: Nieuwspoort

Houdt onze website in de gaten voor de komende colleges. We hopen u de volgende keer weer te begroeten.

De initiatiefnemers van het Haagsch College, Freek Ewals en Vincent Rietbergen

Eurobeleid

**Door de redactie van Europa Nu,
partner van het Montesquieu Instituut.**

De euro is een wettig betaalmiddel in negentien lidstaten van de Europese Unie. Bijna alle andere lidstaten zijn verplicht om op termijn de euro in te voeren. Zij moeten dan wel voldoen aan bepaalde voorwaarden. Denemarken en het Verenigd Koninkrijk zijn echter niet verplicht om de euro in te voeren. Zij hebben een uitzonderingsclausule.

Na de invoering van de euro hebben de deelnemende lidstaten hun monetaire bevoegdheden overgedragen aan één Europese financiële instelling: de Europese Centrale Bank (ECB).

In vogelvlucht

Al vanaf de jaren '70 van de vorige eeuw wordt eraan gewerkt om de Europese economieën en munteenheden meer op één lijn te krijgen. In 1989 presenteerde men een driestappenplan om te komen tot een Economische en Monetaire Unie (EMU).

Dit plan werd in 1992 vastgelegd in het Verdrag van Maastricht. In eerste instantie werden de wisselkoersen van de verschillende Europese munteenheden aan elkaar gekoppeld. Dat gebeurde op 31 december 1998. Sinds 1 januari 1999 werden de onderlinge wisselkoersen daarom eveneens in euro's weergegeven.

Niet alle landen waren in dit stadium bereid of in staat om aan de EMU deel te nemen: Groot-Brittannië en Denemarken haakten al snel af, terwijl Griekenland en Zweden in eerste instantie niet konden voldoen aan de convergentiecriteria (zie onder). In 2001 slaagden de Grieken er wel in om hun begroting op orde te krijgen, al bleek in 2009 dat daarbij flink gegoocheld was met cijfers.

Daardoor kon de euro per 1 januari 2002 als officiële munt worden ingevoerd in maar liefst twaalf van de op dat moment vijftien Europese lidstaten: België, Duitsland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Ierland, Italië, Luxemburg, Nederland, Oostenrijk, Portugal en Spanje.

In de jaren die volgden, werd de Europese Unie in twee etappes flink uitgebreid en traden in totaal twaalf nieuwe lidstaten toe tot de Unie. In de afzonderlijke toetredingsverdragen werd opgenomen dat ook de nieuwe lidstaten op termijn de euro als betaalmiddel zouden invoeren. In de huidige Europese verdragen zijn landen verplicht om de euro in te voeren als ze voldoen aan een aantal economische criteria. Inmiddels is de eurozone uitgebreid met Slovenië (2007), Cyprus en Malta (2008), Slowakije (2009), Estland (2011), Letland (2014) en Litouwen (2015).

De euro wordt ook gebruikt als betaalmiddel in Vaticaanstad, Andorra, Monaco, San Marino, Montenegro en Kosovo.

Polen denkt erover om in 2017 over te stappen op de euro; het land verwacht dan aan de criteria te kunnen voldoen. Roemenië wil vanaf 1 januari 2019 gaan betalen met de euromunt. IJsland overwoog de euro als munteenheid in te voeren toen zij toetredingsonderhandelingen met de EU voerden, maar met het afbreken van de onderhandelingen is ook dat plan van de baan.

Denemarken en Groot-Brittannië hebben geen verdragsverplichting tot het invoeren van de euro. Zweden heeft ervoor gekozen niet aan alle voorwaarden te voldoen zodat het land niet hoeft toe te treden tot de euro. Deze keuze wordt gedoogd door de andere EU-landen. Mogelijk gaat deze gedoogconstructie ook voor enkele Midden-Europese landen gelden.

Convergentiecriteria

Deze landen moeten dan wel, net als de andere eurolanden, voldoen aan de criteria die gesteld zijn in de Gemeenschappelijke Richtsnoeren van het gezamenlijke Economisch Beleid. Ze worden convergentiecriteria genoemd.

De criteria hebben betrekking op:

- prijsstabiliteit: de inflatie mag niet meer dan 1,5 procentpunten hoger zijn dan die van de drie lidstaten die in het voorgaande jaar de laagste inflatie hadden;
- begrotingstekort (het verschil tussen de inkomsten en de uitgaven van de overheid): dit moet in het algemeen onder de 3 % van het bruto binnenlands product (BBP) liggen. Via het stabiliteits- en groeipact hebben de lidstaten zich verbonden aan het streven naar een begrotingsevenwicht of -overschot in normale economische omstandigheden;
- overheidsschuld: deze mag maximaal 60 % van het BBP bedragen, maar landen met een hogere schuld kunnen toch de euro invoeren als hun schuldenlast langzaam maar zeker daalt;
- de langetermijnrente: deze mag niet meer dan twee procentpunten hoger zijn dan die van de drie lidstaten die het voorgaande jaar de laagste inflatie hadden;
- wisselkoersstabiliteit: de wisselkoers moet twee jaar lang binnen van tevoren vastgestelde marges blijven. Dit zijn de marges van het Europees wisselkoersmechanisme II, een systeem voor lidstaten die hun munt aan de euro willen koppelen.

Landen die niet aan deze criteria voldoen worden onder speciaal toezicht gesteld door de Europese Commissie. Blijft een lidstaat langdurig achter met het bereiken van een acceptabel begrotingstekort, dan kan de Raad van Ministers een boete uitdelen.

Naast deze criteria wordt ook rekening gehouden met de ontwikkeling van de economie van het land. Daarbij wordt in het bijzonder gekeken naar de werking van de markteconomie en de aansluiting van de markt van dat land op de rest van de EU, de loonkosten en de arbeidsproductiviteit en de betalingsbalans.

Europese Centrale Bank

De ECB vormt samen met de nationale centrale banken van alle lidstaten, het Europees Systeem van Centrale Bank (ESCB). Het ESCB bepaalt formeel het Europese monetaire beleid en voert het uit. De ECB heeft hierbij als centrale taak het gezamenlijke monetaire beleid van de eurozone te bepalen, terwijl de nationale centrale banken fungeren als een soort filialen van de Europese bank.

De ECB werkt, naar Duits model, onafhankelijk van de politiek. Om de stabiliteit van de euro te handhaven en het economische beleid te ondersteunen heeft de ECB in grote lijnen vier taken:

- het uitgeven van munten en biljetten
- het samenwerken op internationaal en Europees niveau
- het stabiliseren van het financiële stelsel en toezicht houden op de banksector
- het bewaken van de prijsstabiliteit van de euro, dit betekent beheersing van de inflatie.

Eurogroep en Euroraad

Omdat de economieën van de eurozone veel invloed op elkaar hebben, houden zowel de ministers van financiën van de landen met de euro (Eurogroep) als de regeringsleiders van die landen (Eurotop) extra overleggen om de economische ontwikkelingen beter op elkaar af te stemmen.

Begrotingsregels en de kredietcrisis

Het economische beleid en de positie van de Europese Centrale Bank komen met regelmaat onder vuur te liggen. Door de kredietcrisis zijn veel lidstaten genoodzaakt hun overheidsfinanciën op orde te brengen en tekorten op hun begroting terug te dringen met bezuinigingsmaatregelen, om aan de begrotingsregels van het Stabi-leiteits- en Groeipact te kunnen voldoen.

In juli 2010 bepaalden de EU-landen dat er zowel financiële als niet-financiële sancties zullen worden opgelegd aan landen die zich niet aan de begrotingsregels houden. Op die wijze wil men een schuldencrisis zoals in Griekenland en andere landen voorkomen.

Europees monetair noodfonds

Tijdens de Eurotop van december 2010 is besloten om een permanent noodfonds voor de euro in te stellen, het zogenaamde European Stability Mechanism. Dit permanent

te noodfonds moet voorkomen dat landen met financiële problemen de euro verzwakken. De hulp kan alleen worden toegepast als dat onontbeerlijk is voor de stabiliteit van de hele eurozone. Alle vereiste hulp wordt aan strikte voorwaarden verbonden. In maart 2011 werden Europese regeringsleiders het eens over de precieze bedragen die de lidstaten moeten bijdragen en over de werkwijze van het permanente noodfonds. Het noodfonds is in 2013 van kracht geworden.

Het huidige Verdrag van Lissabon bepaalt dat EU-landen elkaar niet financieel mogen helpen. Daarom is voor een permanent noodfonds een wijziging van het Verdrag noodzakelijk.

In 2010 trad al een tijdelijk noodfonds in werking, de European Financial Stability Facility, om eurolanden in financiële problemen bij te staan en de stabiliteit van de euro te waarborgen. De Europese Commissie kwam met het plan voor een tijdelijk noodfonds naar aanleiding van de wereldwijde financiële crisis en de financiële problemen in Griekenland. Sinds de inwerkingtreding van dit fonds hebben tot op heden alleen Griekenland, Ierland en Portugal er een beroep op hoeven doen. Het tijdelijke fonds liep tot 2013.

Voor- en nadelen van de euro

Het feit dat er tijdens de kredietcrisis tussen de Europese economieën geen schommelingen in onderlinge wisselkoersen zijn ontstaan, heeft ertoe geleid dat de financiële klappen op het Europese continent minder hard voelbaar waren. De euro toonde zich in 2009 wereldwijd als een veilige munt met een sterke en stabiele wisselkoers ten opzichte van de dollar. Een ander voordeel van de euro is dat er niet langer sprake is van transactiekosten bij het omwisselen van valuta tussen

de eurolanden. Doordat in bijna alle lidstaten met de euro kan worden betaald, is een omvangrijke markt met één munt ontstaan.

Als nadelen van de euro gelden de vaak hoge kosten bij introductie van de munt en de vermeende prijsstijgingen in de eurolanden. Ook wordt het verlies aan nationale controle en identiteit door tegenstanders van de euro als een fors minpunt gezien.

Wie doet wat?

Bij besluitvorming op dit beleidsterrein spelen de Europese Commissie, de Raad, de Europese Raad, het Europees Parlement en de Europese Centrale Bank (ECB) een rol.

Initiatief voor nieuw beleid bij de Europese Commissie en Europese Centrale Bank

De Commissie en de ECB samen adviseren de Raad in hoeverre lidstaten die nog niet aan de euro meedoen zouden kunnen toetreden tot de eurozone.

Eerstverantwoordelijk voor de Commissie is Eurocommissaris voor Euro & sociale dialoog:

- Valdis Dombrovskis (Letland)

De huidige president van de Europese Centrale Bank:

- Mario Draghi

Invloed nationale parlementen

Nationale parlementen van de lidstaten kunnen binnen acht weken nadat de Europese Commissie een voorstel heeft bekendgemaakt, laten weten dat de Europese Unie zich niet met het onderwerp zou moeten bezighouden.

Vanuit het Nederlandse parlement zijn bij dit beleidsterrein betrokken:

- Eerste Kamercommissie voor Financiën (Fin.)
- Vaste commissie voor Financiën (Fin.) - Tweede Kamer

Besluitvorming door de Raad

Voor het terrein van toezicht op financiële instellingen geldt dat de Raad besluit met eenparigheid van stemmen, na raadpleging van het Europees Parlement en de Europese Centrale Bank.

Voor invoering van de euro geldt een andere procedure. Indien een lidstaat die de euro niet heeft, voldoet aan de eisen om de euro in te kunnen voeren, besluit de Raad met gekwalificeerde meerderheid van stemmen over invoering

van de euro in de betrokken lidstaat. Alleen lidstaten die de euro hebben ingevoerd, mogen in de Raad stemmen. Het Europees Parlement en de Europese Raad moeten zijn geraadpleegd. Hoe de euro in de betrokken lidstaat wordt ingevoerd, en de koers waartegen de munt ingevuld wordt voor de euro, wordt door de Raad met eenparigheid van stemmen besloten. De Europese Centrale Bank moet zijn geraadpleegd

De raadsformatie die beslist over de Economische Zaken is de Raad Economische en Financiële Zaken (Ecofin). De ministers van Financiën van de eurolanden komen tevens bijeen in de Eurogroep. Vertegenwoordiger voor Nederland in de Raad Ecofin is:

- Jeroen Dijsselbloem (PvdA, minister van Financiën)

Dijsselbloem is sinds januari 2013 tevens voorzitter van de eurogroep. Omdat de voorzitter geen stemrecht heeft, wordt Nederland in deze bijeenkomsten vertegenwoordigd door:

- Eric Wiebes (VVD, staatssecretaris van Financiën)

De staatshoofden en de regeringsleiders van de eurolanden komen bijeen in de Euroraad (ook wel Eurotop genoemd). Vertegenwoordiger voor Nederland bij deze bijeenkomsten en tevens in de Europese Raad is:

- Mark Rutte (VVD, minister-president, minister van Algemene Zaken)

Het Europees Parlement

Voor het Europees Parlement beoordeelt de parlementaire commissie Economische en Monetaire zaken de voorstellen van de Europese Commissie. Voor Nederland zijn de volgende Europarlementariërs lid:

- Esther de Lange (CDA)
- Paul Tang (PvdA)
- Cora van Nieuwenhuizen-Wijbenga (VVD)

Plaatsvervanger(s)

- Sophie in 't Veld (D66)
- Bas Eickhout (GroenLinks)

Overeenstemming in de Raad van de Europese Unie sluit de procedure af. Als het voorstel door de Raad is goedgekeurd, zorgt de Nederlandse regering ervoor dat het voorstel nationaal wordt uitgevoerd.

Opkopen staats- obligaties door de ECB

Door de redactie van Europa Nu,
partner van het Montesquieu Instituut.

De Europese Centrale Bank

De Europese Centrale Bank (ECB) gaat tot 1140 miljard euro aan staatsobligaties kopen om de economie te stimuleren en de inflatie aan te jagen. Dit maakte de voorzitter van de ECB, Mario Draghi, op 22 januari 2015 bekend. Tot september 2016 wordt iedere maand maximaal voor 60 miljard euro aan leningen opgekocht bij banken, voor het overgrote deel staatsobligaties. Het uitgebreide opkoopprogramma loopt vanaf maart 2015.

De ECB zelf koopt slechts een klein deel van de leningen op. De nationale centrale banken zullen ieder het grootste deel van de aankopen van leningen uit de eigen lidstaat voor hun rekening nemen. Zo moet worden voorkomen dat de financieel sterke landen, zoals Nederland en Duitsland, opdraaien voor mogelijke verliezen van financieel zwakkere landen.

De maatregel is omstreden; sommige lidstaten en ook een aantal economen vrezen dat de maatregel nauwelijks effect zal hebben. Bovendien zou de operatie vooral goed uitpakken voor landen met grote tekorten en hoge staatsschulden, wat er mogelijk toe zou leiden dat ze niet de benodigde maatregelen nemen om hun tekorten terug te dringen.

Begin februari 2015 uitte de president van De Nederlandse Bank Klaas Knot zijn zorgen over het opkoopprogramma van de ECB. Hij is bang dat er meer zeepbellen in de economie zullen ontstaan. Daarnaast kan de druk op landen verminderen om hun economieën structureel te hervormen.

Staatsobligaties

Veel Europese landen hebben een flink tekort op hun begroting. Omdat ze geen geld 'in kas' hebben, moeten ze geld lenen om uitgaven te kunnen doen. Zulke leningen heten staatsobligaties. Als regeringen veel lenen, wordt het voor particulieren en bedrijven moeilijker om geld te lenen: daar is in feite te weinig geld voor beschikbaar. De ECB vermindert de hoeveelheid leningen bij de banken door het opkopen van staatsobligaties; de banken kunnen daardoor weer makkelijker geld uitlenen aan burgers en bedrijven. Die kunnen met dat geleende geld producten kopen of investeren, en dat is goed voor de economie. Daarnaast daalt ook de rente op de staatsobligaties doordat de ECB als grote geldschietster op de markt komt. De regeringen in geldnood kunnen daardoor goedkoper lenen.

Het opkoopprogramma

De Europese Centrale Bank én de nationale centrale banken van de landen uit de eurozone zullen maandelijks tot maximaal 60 miljard euro aan leningen van financiële instellingen opkopen. Dit geeft financiële instellingen de ruimte om nieuwe leningen aan te gaan. De opgekochte leningen bestaan voor het overgrote deel uit staatsobligaties. Andere leningen die worden opgekocht zijn bijvoorbeeld obligaties van de Europese Investeringsbank (EIB) of soortgelijke instellingen.

Het opkoopprogramma van staatsobligaties komt bovenop het bestaande opkoopprogramma van gebundelde en 'herverpakte' leningen van banken aan bedrijven dat kan oplopen tot enkele miljarden per maand. Dit programma wordt meegerekend in het totaal van maximaal 60 miljard euro steunaankopen per maand.

Beperken risico

De ECB wil voorkomen dat zij en de nationale centrale banken met slechte leningen komen te zitten en dat zij veel risico op verliezen binnenhalen. Daarom moeten de leningen een minimale kredietwaardigheid hebben om te mogen worden aangekocht.

Om te voorkomen dat landen elkaars mogelijke verliezen moeten dekken, wordt het opkopen van staatsleningen voor het grootste deel door de nationale centrale banken uitgevoerd. Iedere lidstaat koopt staatsleningen uit het eigen land. De ECB koopt een klein deel van de staatsleningen van alle landen op, en de leningen van de EIB. In totaal is de ECB goed voor zo'n 20% van alle steunaankopen, en het risico op die leningen worden gedeeld door alle lidstaten.

Iedere lidstaat koopt staatsobligaties op naar verhouding van de aandeel dat die lidstaat in de ECB heeft. Nederland heeft 5,6 procent van de aandelen in de ECB. Voor elke 100 miljard euro aan staatsobligaties zou de ECB voor 5,6 miljard euro Nederlandse obligaties opkopen.

Niet gekozen alternatieven

Het opkopen van schulden kan op verschillende manieren. Voor het besluit van 22 januari 2015 werd er gespeculeerd over een aantal opties:

Optie 1: opkopen naar rato

Deze optie richt zich op het vergroten van de hoeveelheid geld (liquiditeit) in het financiële systeem. De ECB koopt dan staatsschulden op naar verhouding van de aandelen die de verschillende landen in de ECB hebben. Nederland heeft 5,6 procent van de aandelen in de ECB.

Optie 2: alleen triple A

Hierbij koopt het ECB alleen solide (triple A) staatsobligaties op. Dit zijn obligaties die het meest veilig zijn beoordeeld en dus weinig risico opleveren. De rente op deze obligaties is al zeer laag en het opkopen van deze obligaties door de ECB zal de rente verder verlagen naar nul of minder (negatief). Op deze manier komt er geld vrij voor investeringen in risicovollere schulden waaronder leningen aan bedrijven en consumenten. Een tweede voordeel is dat het ECB alleen staatspapieren kan kopen bij de sterke landen en dus niet de landen met een slechte begrotingsdiscipline rechtstreeks steunt.

Optie 3: nationale centrale banken

Bij de derde optie kopen de nationale centrale banken de staatsobligaties van hun eigen land op. In Nederland zou dan De Nederlandse Bank staatsobligaties opkopen. Zo ligt het risico bij de landen zelf. De centrale banken van de eurozone steunen elkaar onderling echter wel.

Het uiteindelijke programma is een mix van optie 1 en optie 3.

Opkopen

Op 9 maart 2015 begon de ECB met het opkopen van staatsobligaties. Dit leidde tot een daling in de waarde van de euro. Het vooruitzicht van de stimuleringsmaatregelen van de ECB zorgde in de maanden daarvoor al voor een run op Europese staatsobligaties, waardoor de rente op de leningen daalde tot ongekend lage niveaus.

Kritiek

Het besluit om tot een grootschalig opkoopprogramma, de zogeheten 'monetaire verruiming', over te gaan, is niet unaniem genomen. Nederland, Duitsland, Estland, Oostenrijk en het Duitse lid van het dagelijks bestuur van de bank zouden tegen de maatregel hebben gestemd.

Wenselijk en toegestaan?

Het opkopen van staatsobligaties is een omstreden beleids-optie. Vooral Duitsland toonde zich tegenstander van deze manier van investeren. De Bundesbank heeft altijd gewezen op het belang van begrotingsdiscipline van de lidstaten zelf. Jens Weidmann, president van de Bundesbank stelt bovendien dat deze vorm van kwantitatieve verruiming, een maatregel waarbij de overheid of centrale bank fors investeert in de nationale economie, geen garantie is op economisch herstel.

Het Duitse constitutionele hof heeft het Europese Hof van Justitie gevraagd om na te gaan of het opkopen van obligaties en monetaire verruiming (OMT) is toegestaan volgens de Europese verdragen. Volgens de advocaat-generaal van het Hof mag dat, mits het OMT-programma goed is onderbouwd.

Draghi stelde tegenover de Duitse kritiek dat niks doen nog veel gevaarlijker is. Hij was bereid, indien nodig, de maatregel zonder instemming van de Duitsers door te voeren. Het hoofddoel van de ECB is namelijk prijsstabiliteit: een stijging van de prijzen van net onder de twee procent per jaar. De laatste maanden stijgen de prijzen nauwelijks en dreigen zelfs prijsdalingen (deflatie). Draghi hoopt dat door het opkopen van staatsobligaties de inflatie iets aan zal trekken en de prijsstabiliteit weer bereikt wordt. Door de gekozen vorm (de risico's komen vooral te liggen bij de landen waar de leningen worden opgekocht) is deels aan de Duitse bezwaren tegemoetgekomen, maar die zijn nog niet helemaal weggenomen.

Naast de Duitse weerstand bestaat er veel twijfel over deze maatregel. Verschillende economen stellen dat het opkopen van obligaties door de ECB vooral gunstig zal zijn voor banken en ministeries van financiën in landen met een grote staatsschuld. Dat zou een 'beloning van slecht gedrag' zijn. De aangekondigde maatregel is volgens hen geen wondermiddel en zowel de inflatie als de economische groei zullen in 2015, ondanks deze maatregel, hoe dan ook laag blijven.

Het huidige lage prijspeil komt volgens velen ook door de lage energieprijzen en daar heeft monetair beleid geen invloed op.

Houding Nederland

In de Tweede Kamer was op 20 januari 2015 nog een meerderheid tegen het opkopen van staatsobligaties door de ECB, maar na het besluit van de ECB werd door sommige partijen milder gereageerd.

President van De Nederlandsche Bank Klaas Knot herhaalde zijn bezwaren tegen het programma in diverse media.

De avond van Wiegel

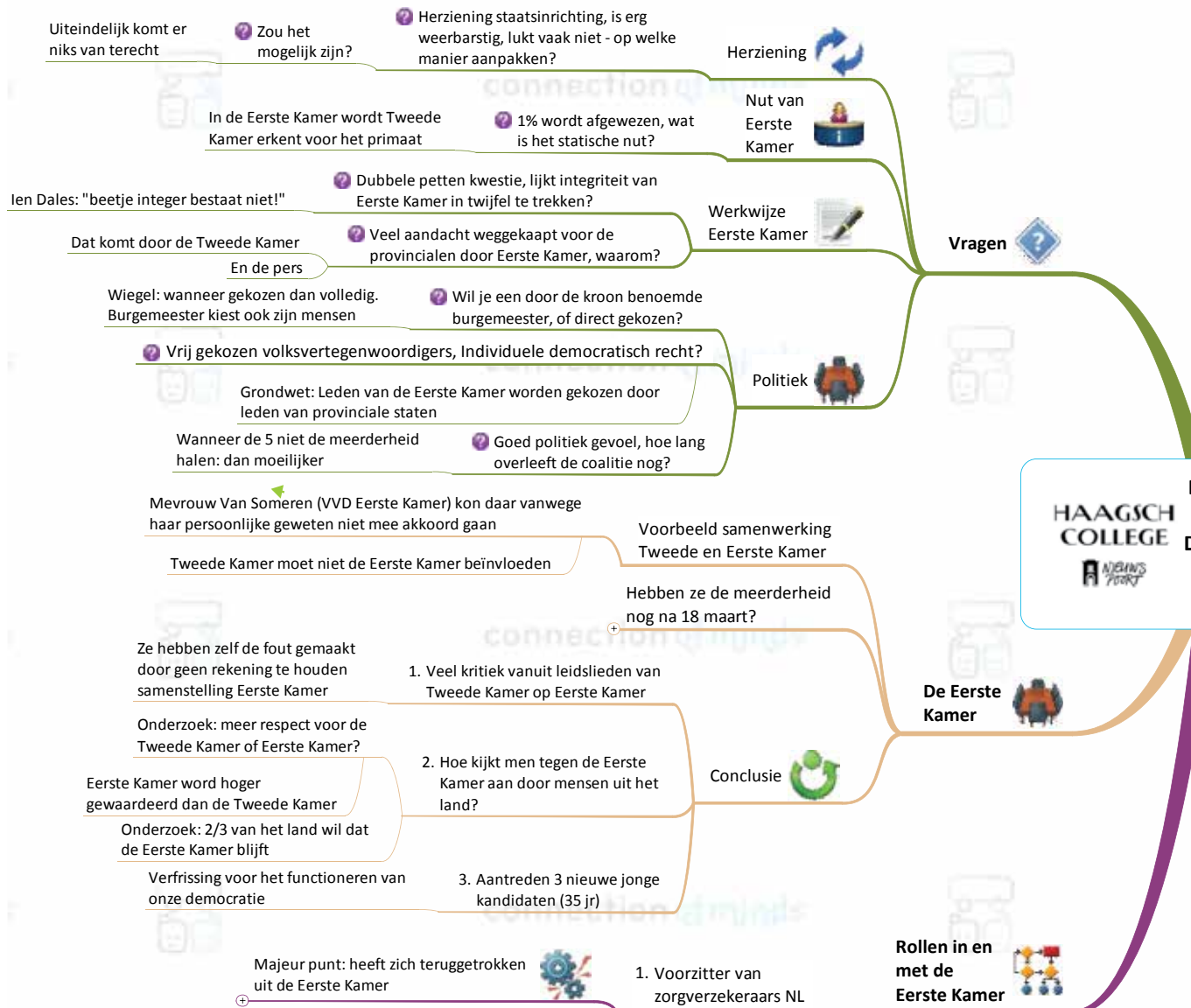
16 maart 2015

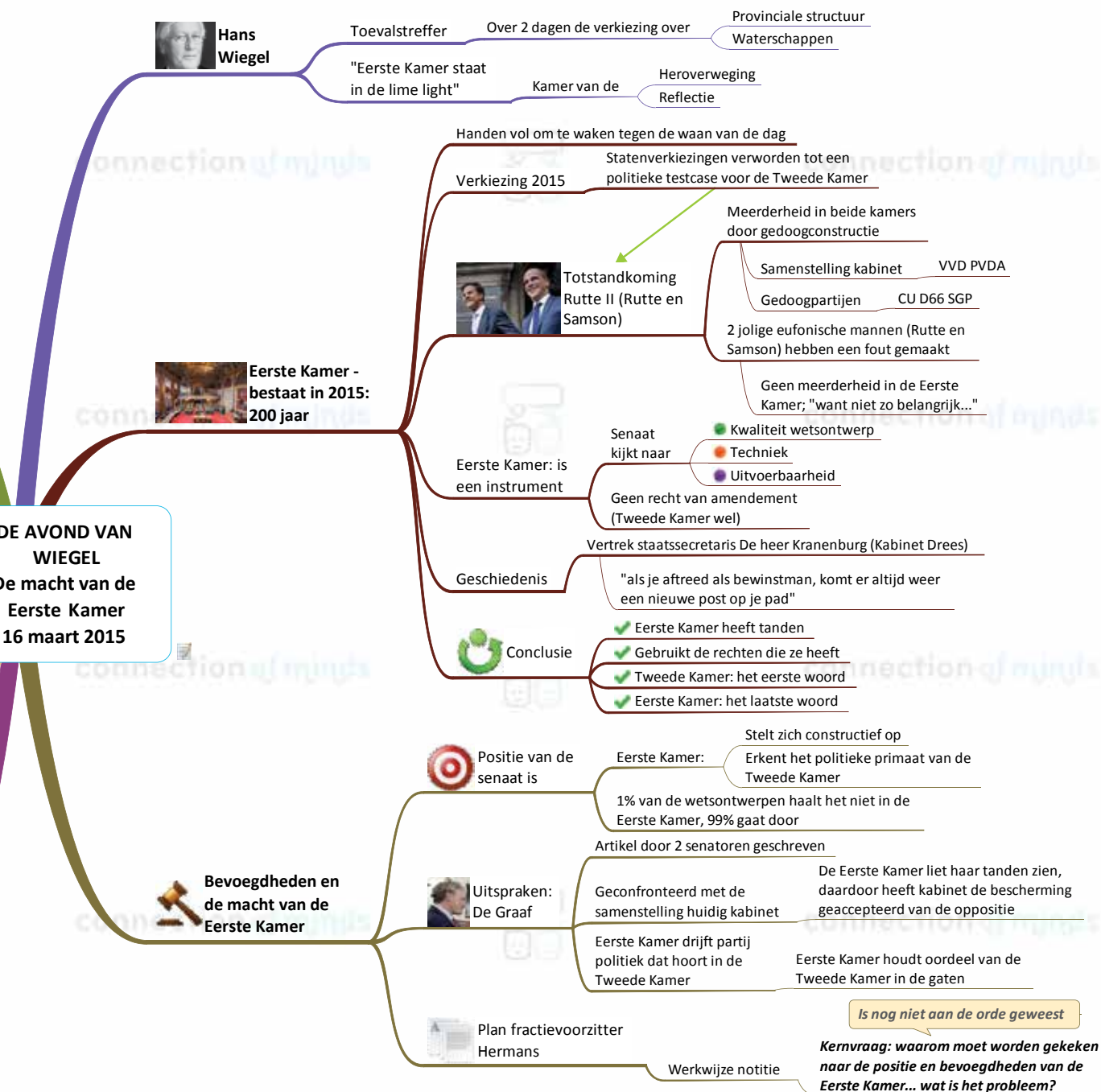

Zie www.ConnectionOfMinds.com

Meer info over
LiveMindMapping?

De ECB

Door de redactie van Europa Nu,
partner van het Montesquieu Instituut.

De Europese Centrale Bank (ECB) is verantwoordelijk voor het monetaire beleid van de Europese Unie. De basisdoelstelling van de ECB is het handhaven van de prijsstabiliteit binnen de eurozone en daarmee het bewaken van de koopkracht en het beheersen van de inflatie.

Met ingang van september 2014 speelt de ECB ook een rol in het toezicht op een deel van de Europese banken.

De ECB vormt samen met de centrale banken van landen die de euro hebben ingevoerd het “eurosysteem”. De Europese Centrale Bank geniet formeel volledige onafhankelijkheid van zowel nationale regeringen als van de Europese instellingen bij het uitvoeren van haar taken.

De ECB werkt bij het realiseren van haar doelstellingen nauw samen met de centrale banken van de landen die de euro hebben ingevoerd (in ons land is dat De Nederlandsche Bank).

Basiskenmerken

Locatie (Stad)	Frankfurt am Main
Locatie (Land)	Duitsland
Grondslag	Artikel 282-284 VwEU
Opgericht	1998
Aard organisatie	Financieel orgaan van de Europese Unie

Bevoegdheden

Kerntaken & middelen

De basisdoelstelling van de ECB is zorg dragen voor prijsstabiliteit. De ECB streeft naar een inflatie van bijna twee procent. Om dat doel te kunnen bereiken zijn de belangrijkste taken en de daarbij behorende middelen van de ECB:

- het bepalen en ten uitvoer leggen van het monetair beleid van het eurogebied, door (1) het rentetarief voor banken die lenen bij de ECB te verlagen of te verhogen, (2) het uitzetten van langerlopende herfinancieringsacties, het goedkoop geld uitlenen aan banken met als voorwaarde dat zij geld lenen aan bedrijven en particulieren, en (3) het opkopen van asset-backed securities, gebundelde leningen van banken aan het midden- en kleinbedrijf
- het verrichten van valutamarktoperaties, waarbij de ECB samen met nationale centrale banken op grote schaal buitenlandse valuta kopen of verkopen
- het aanhouden en beheren van de officiële externe reserves van de lidstaten
- het bevorderen van een goede werking van het betalingsverkeer, mede door de uitgifte van bankbiljetten in de eurozone

Het instrumentarium voor het monetair beleid is opgerekt in de nasleep van de eurocrisis en de opkomende angst voor deflatie in 2014. De ECB blijft hiermee binnen haar mandaat; de lidstaten hebben de ECB geen nieuwe bevoegdheden toebedeeld.

De ECB houdt de economische ontwikkeling van de eurozone en de Europese Unie in zijn geheel nauwlettend in de gaten. Dat doet zij om de risico's voor het inflatiecijfer in te kunnen schatten.

In januari 2015 besloot de ECB voor maximaal 1140 miljard euro aan staatsleningen te gaan opkopen om de economie te stimuleren en de inflatie aan te jagen.

Andere taken zijn:

- het verzamelen van statistische gegevens
- toezicht op de financiële sector
- advisering aan EU-instellingen en lidstaten
- samenwerking met andere Europese en internationale organisaties

De ECB kan het realiseren van deze taken afdwingen met verordeningen en beschikkingen van de Europese Commissie.

Bankenunie

De oprichting van een bankenunie heeft ervoor gezorgd dat de ECB een centrale rol gaat spelen in het gemeenschappelijk toezicht op Europese banken. Vanaf september 2014 staan de honderdvijftig grootste banken van de eurozone en de andere lidstaten die zijn aangesloten bij de bankenunie onder toezicht van de ECB. Dit zijn de zogenaamde 'systeembanken', de banken die als ze omvallen het financiële systeem in gevaar kunnen brengen.

Het takenpakket wordt uitgevoerd door het 'Single Supervisory Mechanism' (SSM). De Franse Danièle Nouy is de eerste voorzitter van het SSM.

De ECB richt zich in het toezicht op het beheersen van de risico's die deze grote systeembanken kunnen vormen voor de lidstaten en voor de Europese kapitaalmarkten. Banken moeten afdoende veerkracht hebben om een grote crisis te kunnen doorstaan, en daarvoor moeten ze een minimale hoeveelheid reserves aanhouden. De ECB houdt zich in haar toezicht niet bezig met alle andere taken en aspecten van het bankwezen. De ECB mag wel regels instellen met betrekking tot de organisatie van het toezicht op de banken.

Organisatie

Het eurosysteem kent drie besluitvormende organen, die zich allen verenigen in het ECB:

Raad van Bestuur

De Raad van bestuur is het hoogste besluitvormingsorgaan van de Europese Centrale Bank. De Raad bestaat uit de zes leden van de Directie en de presidenten van de centrale banken uit de eurozone. De president van de ECB is tevens de voorzitter.

De belangrijkste taak van de Raad van Bestuur bestaat uit het vaststellen van het monetaire beleid in de eurozone. De Raad is vooral gerechtigd om de rentekoersen vast te stellen waartegen handelsbanken geld (dus liquide middelen) kunnen lenen bij de nationale centrale banken.

Directie

De Directie van de Europese Centrale Bank bestaat uit de president en vicepresident van de ECB en vier andere leden. Deze vier personen met een erkende reputatie en beroepservaring op monetair en bancaire gebied worden in onderlinge overeenstemming benoemd door de staatshoofden en regeringsleiders van de landen die tot de eurozone behoren.

De Directie is belast met de uitvoering van het monetaire beleid dat door de Raad van bestuur is vastgesteld. Zij geeft in dit kader de benodigde instructies aan de nationale centrale banken. De Directie bereidt daarnaast de vergaderingen van de Raad van bestuur voor en is verantwoordelijk voor het dagelijkse bestuur van de ECB.

Sinds 1 november 2011 is de directeur van de ECB:
Mario Draghi (Italië)

Algemene Raad

De Algemene Raad is het derde besluitvormingsorgaan van de Europese Centrale Bank. De Raad bestaat uit de president en vicepresident van de ECB en de presidenten van de nationale centrale banken van de lidstaten van de Europese Unie (dus ook van de EU-landen die de euro nog niet hebben ingevoerd).

De Algemene Raad levert een bijdrage aan de adviserende en coördinerende taken van de ECB en aan de voorbereidingen met het oog op een eventuele uitbreiding van de eurozone.

Single Supervisory Mechanism

Het SSM staat deels los van de ECB; het heeft een geheel eigen taak (banktoezicht) die zo afhankelijk mogelijk moet worden uitgevoerd van de kerntaken (prijsstabiliteit en de euro) van de ECB. Het SSM heeft een eigen Raad van Toezicht dat bestaat uit een benoemde voorzitter, een vicevoorzitter die tevens lid is van de directie van de ECB, drie vertegenwoordigers van de ECB en één vertegenwoordiger van de nationale bevoegde autoriteit van elk deelnemend land. Leden van de raad van Toezicht mogen geen taken vervullen die direct te maken hebben met het monetaire beleid van de ECB.

De Raad van Toezicht wordt ondersteund door een Stuurgroep, en er is een bemiddelingscomité ingesteld (bestaande uit leden van de Raad van Bestuur van de ECB en de Raad van Toezicht van de SSM) dat bijeenkomt wanneer de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht het niet eens zijn over te nemen maatregelen.

Besluitvorming

Procedure en stemrecht

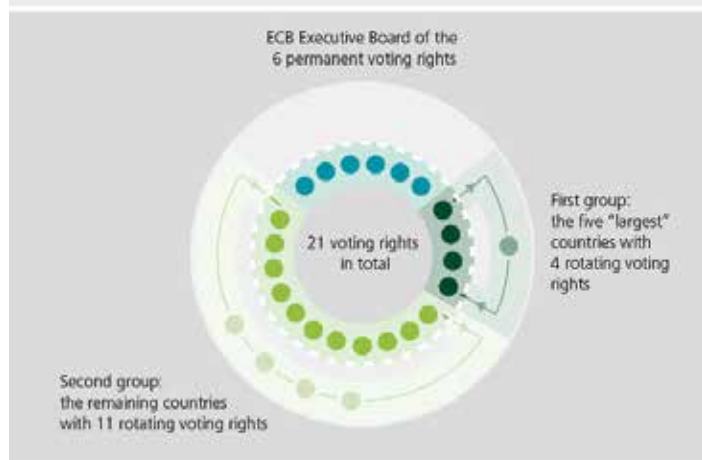
Van de drie besluitvormende organen van de ECB ligt het zwaartepunt bij de Raad van Bestuur. Deze neemt de belangrijke besluiten over het monetaire beleid van de eurozone. De Raad van Bestuur neemt besluiten met gewone meerderheid (de helft plus één). Niet alle leden van de Raad van Bestuur hebben stemrecht. Om te bepalen wie er stemrecht hebben is de Raad van Bestuur in drie groepen verdeeld. Per groep heeft een aantal leden van die groep stemrecht; binnen de groepen rouleert het stemrecht dus. De eerste groep bestaat uit de zes directieleden; zij hebben allen altijd stemrecht. De tweede groep bestaat uit de vijf landen die het hoogste BBP hebben (weegt voor 5/6 deel mee) én waarvan financiële instellingen het hoogste balanstotaal hebben (weegt voor 1/6 deel mee). Nederland behoort, samen met Duitsland, Frankrijk, Italië en Spanje, tot die groep. Vier van die vijf landen hebben bij toerbeurt stemrecht. De derde groep bestaat uit de overige landen die de euro als munt hebben. Elf van de nu veertien landen uit die groep hebben bij toerbeurt stemrecht.

Bij gelijke stemmen is de stem van de president van de ECB doorslaggevend. Minstens twee derde van de leden van de Raad van Bestuur moet bij een stemming aanwezig zijn.

Ook leden van de Raad van Bestuur die geen stemrecht hebben nemen deel aan discussies over het te voeren beleid.

Rotation principle on the ECB Governing Council (given 19 to 21 member states)

(20 member states in this example)

In de praktijk wordt er binnen de ECB gestreefd naar consensus.

Stemrecht bij uitgebreide eurozone

Wanneer het aantal landen met de euro 22 of meer bedraagt, worden de stemverhoudingen aangepast. De directieleden behouden hun stemrecht, en de eerste groep eurolanden blijft ongewijzigd. De grote derde groep wordt gesplitst, ook op basis van de grootte van de economie en financiële sector. De eerste van de twee nieuwe groepen omvat de helft van het aantal eurolanden (naar boven afgerond) en krijgt acht stemmen. De rest van de eurolanden komt in een laatste groep en zij hebben samen drie stemmen te verdelen.

Uitzondering bij besluiten over reserves ECB

Over besluiten die betrekking hebben op de bijdrage van de lidstaten aan het eigen kapitaal van de ECB en de verdeling van de inkomsten wordt het stemrecht van een lidstaat gewogen op basis van het aandeel van de lidstaat in het geplaatste kapitaal bij de ECB - die bedragen zijn verdragsmatig vastgelegd. Directieleden hebben geen kapitaalpositie en derhalve effectief geen stemrecht. Voor het aannemen van besluiten geldt het vereiste dat lidstaten die tezamen twee derde van de totale geplaatste kapitaal vertegenwoordigen vóór moeten stemmen.

Leden van de Raad van Toezicht mogen geen taken vervullen die direct te maken hebben met het monetaire beleid van de ECB.

Besluitvorming SSM

De Raad van Toezicht neemt besluiten met gewone meerderheid. Bij gelijke stemmen is de stem van de voorzitter doorslaggevend. Alleen wanneer de Raad van Toezicht

besluit over regels omtrent de manier waarop het banken-toezicht is geregeld, wordt met gekwalificeerde meerderheid gestemd.

Alle besluiten van de Raad van Toezicht worden doorgezet naar de Raad van Bestuur. Indien de Raad van Bestuur expliciet bezwaar maakt tegen een maatregel, dan wordt die maatregel doorverwezen naar het bemiddelingscomité.

Relatie met EU-lidstaten

Vertegenwoordigers uit de lidstaten hebben zitting in de Raad van Bestuur, de Directie en de Algemene Raad van de Europese Centrale Bank. Regelgeving met het oog op het toezicht van de banken zelf worden besloten

Het kapitaal van de ECB wordt gestort door de nationale centrale banken. De inschrijving op het kapitaal geschiedt volgens een sleutel vastgesteld op basis van het respectievelijke aandeel van de lidstaten in het Bruto Binnenlands Product en de bevolking van de Europese Gemeenschap.

De bijdrage van de afzonderlijke nationale centrale banken wordt vastgesteld in verhouding tot hun aandeel in het geplaatste kapitaal van de ECB, terwijl iedere nationale centrale bank een vordering toegekend krijgt door de ECB ter grootte van haar bijdrage.

De ECB werkt nauw samen met de nationale centrale banken om besluiten die door de besluitvormingsorganen (Raad van bestuur, Directie en Algemene raad) zijn genomen voor te bereiden en ten uitvoer te leggen.

Nederland

Nederland is in het bestuur van de ECB vertegenwoordigd door:

- Klaas Knot (2011 - heden, President van De Nederlandse Bank)

Hij volgde in 2011 Nout Wellink op.

Nederland behoort bij besluitvorming tot de 'tweede groep': vijf landen waarvan er bij toerbeurt een geen stemrecht heeft.

Nieuw gebouw

De ECB organiseerde in 2002 een architectuurwedstrijd voor het ontwerp van haar nieuwe kantoorgebouw op het terrein in Frankfurt. Meer dan driehonderd architecten uit 31 landen deden mee aan de eerste fase van de wedstrijd. De Raad van Bestuur koos uiteindelijk voor het ontwerp van Coop Himmelb(l)au, een coöperatie van Oostenrijkse architecten.

In 2008 begon de bouw van een nieuw hoofdkwartier, bestaande uit twee kantooortorens. De hoogste toren telt 45 verdiepingen. Het gebouw kostte uiteindelijk 1.3 miljard euro,

400 miljoen euro meer dan er oorspronkelijk was begroot. Als oorzaak wees de ECB zelf op de gestegen kosten van bouwmaterialen en “een aantal onvoorziene uitdagingen”.

Het nieuwe hoofdkwartier van de Europese bank werd in maart 2015 officieel geopend. Tijdens de opening braken er ernstige rellen uit in de straten van Frankfurt waarbij diverse agenten en reischoppers gewond raakten. Aanhangers van de antikapitalistische beweging Blockupy waren naar Frankfurt gekomen om tegen het “verarmingsbeleid” van de ECB te betogen.

Dr. M. (Mario) Draghi

De Italiaan Mario Draghi (1947) is sinds 1 november 2011 president van de Europese Centrale Bank (ECB). De heer Draghi was in 2006-2011 lid van de directie van Nationale Bank van Italië. Eerder was hij onder meer hoogleraar aan diverse Italiaanse universiteiten, lid van de directie van de Wereldbank, thesaurier-generaal en voorzitter van het Economisch en Financieel Comité van de EU. Sinds 2009 is hij president van de Financial Stability Board.

Voornaam (roepnaam)

Mario (Mario)

Personalia

land

Italië

geboorteplaats en -datum

Rome, 3 september 1947

Hoofdfuncties en beroepen

hoofdfuncties en beroepen

- hoogleraar economisch en financieel beleid, Universiteit van Trento, van 1975 tot 1978
- buitengewoon hoogleraar macro-economie, Universiteit van Padua
- buitengewoon hoogleraar wiskundige economie, Universiteit van Venetië
- buitengewoon hoogleraar economie en monetair beleid, Universiteit van Florence
- hoogleraar economie en monetair beleid, Universiteit van Florence, van 1981 tot 1991
- directeur Wereldbank, van 1984 tot 1990
- directeur-generaal van de Schatkist (thesaurier-generaal), van 17 januari 1991 tot 2001
- lid Raad van Bestuur Bank van Italië, van 16 januari 2006 tot 1 juli 2011 (tevens lid van de directie van de ECB)
- president ECB (Europese Centrale Bank), vanaf 1 november 2011

Nevenfuncties

huidige

- lid Raad van Toezicht Institute for Advanced Study (Princeton), vanaf 1998
- plaatsvervangend lid Raad van Bestuur IMF (Internationaal

Monetair Fonds)

- lid Raad van Toezicht Brookings Institution, vanaf 2003
- fellow Institute of Politics, "John F. Kennedy School of Government", Harvard University, vanaf 2001
- voorzitter Financial Stability Forum (vanaf 2009 Financial Stability Board), vanaf 2009

vorige

- economisch adviseur Bank van Italië, 1990
- hoofd commissie privatisering, vanaf 1993
- voorzitter Ecosoc (Economisch en Financieel Comité)
- vicepresident en bestuurder Bank "Goldman Sachs International"
- lid uitvoerend comité "Goldman Sachs Group", van 2004 tot 2005

Opleiding

academische studie

- economie, Universiteit van Roma, tot 1970
- studie MIT (Massachusetts Institute of Technology)

promotie

- economische wetenschappen, MIT (Massachusetts Institute of Technology), 1976

eredoctoraten

- eredoctoraat Universiteit van Padua, 18 december 2009
- eredoctoraat Fondazione CUOA, 18 juni 2010

Activiteiten

op het gebied van de EU

- Een uitspraak uit juli 2012 dat de ECB 'alles doet wat nodig is' om de euro te behouden bracht (tijdelijk) rust op de financiële markten. Naderhand is vaak gespeculeerd wanneer Draghi en de ECB de 'big bazooka' zoals het naderhand is gaan heten ook echt zouden gebruiken.
- Verklaarde in 2015 in het Europees Parlement dat de lidstaten een deel van soevereiniteit aangaande economisch beleid zouden moeten inleveren wil de eurozone in de toekomst verdere schokken goed kunnen weerstaan.

Wetenswaardigheden

buitenlandse onderscheidingen

Ridder-Grootkruis Orde van Verdienste, Italiaanse Republiek, 5 april 2000

Publicaties/bronnen

publicaties

"Essay on Economic Theory and Applications" (dissertatie, 1975)

Ir. J.R.V.A. (Jeroen) Dijsselbloem

Jeroen Dijsselbloem (1966) is sinds 5 november 2012 minister van Financiën in het kabinet-Rutte II. Op 21 januari 2013 werd hij tevens voorzitter van de euro-groep. Hij was van 28 maart 2000 tot 23 mei 2002 en van 20 november 2002 tot 5 november 2012 Tweede Kamerlid voor de PvdA. In de Kamer was de heer Dijsselbloem onder meer woordvoerder integratiebeleid en onderwijs. Verder was hij voorzitter van de parlementaire onderzoekscommissie onderwijsvernieuwingen. Hij was vicefractievoorzitter en in 2012 waarnemend fractievoorzitter. Voor hij Kamerlid werd, was hij plaatsvervangend hoofd van het stafbureau Algemene Leiding van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij.

voornamen (roepnaam)

Jeroen René Victor Anton (Jeroen)

personalia

geboorteplaats en -datum

Eindhoven, 29 maart 1966

levensbeschouwing

Rooms-Katholiek (opgevoed)

partij/stroming

partij(en)

PvdA (Partij van de Arbeid), vanaf 1985

hoofdfuncties en beroepen

- medewerker PvdA Eurodelegatie (politiek assistent E.P. Woltjer, lid Europees Parlement), van 1993 tot 1994
- beleidsmedewerker PvdA-fractie Tweede Kamer der Staten-Generaal, van 1993 tot 1996
- lid gemeenteraad van Wageningen, van 15 april 1994 tot 1996
- politiek-bestuurlijk medewerker stafbureau van minister Van Aartsen, ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, van 1996 tot september 1998
- politiek-bestuurlijk medewerker (vanaf medio 1999 plaatsvervangend hoofd) stafbureau van staatssecretaris Faber, ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, van oktober 1998 tot 28 maart 2000

- lid Tweede Kamer der Staten-Generaal, van 28 maart 2000 tot 23 mei 2002
- lid Tweede Kamer der Staten-Generaal, van 20 november 2002 tot 5 november 2012
- waarnemend fractievoorzitter PvdA Tweede Kamer der Staten-Generaal, van 20 februari 2012 tot 20 maart 2012
- minister van Financiën, vanaf 5 november 2012

partijpolitieke functies

vorige

- lid bestuur PvdA afdeling Wageningen, van 1986 tot 1989
- lid bestuur Alfred Moser Stichting, van 2002 tot juli 2008
- lid commissie-Anderson over cultuur en structuur van de PvdA
- coördinator ruimte PvdA-fractie Tweede Kamer der Staten-Generaal, van april 2003 tot maart 2007
- lid PvdA-commissie integratie en immigratie (commissie-Patijn), 2003
- fractiesecretaris PvdA Tweede Kamer der Staten-Generaal, van 13 maart 2007 tot 20 mei 2008
- lid commissie PvdA-verkiezingsprogramma 2010, van januari 2010 tot april 2010
- vicefractievoorzitter PvdA Tweede Kamer der Staten-Generaal, van 20 mei 2008 tot 17 juni 2010
- fractiesecretaris PvdA Tweede Kamer der Staten-Generaal, van 17 juni 2010 tot 12 oktober 2010
- lid bestuur Stichting ondersteuning Tweede Kamerfractie PvdA
- vicefractievoorzitter PvdA Tweede Kamer der Staten-Generaal, van 12 oktober 2010 tot 5 november 2012
- lid commissie PvdA-verkiezingsprogramma 2012, vanaf mei 2012

nevenfuncties

huidige

- voorzitter eurogroep (vergadering van de ministers van Financiën van de 17 eurolanden), vanaf 21 januari 2013
- voorzitter Raad van Bestuur ESM (Europees Stabiliteitsmechanisme), vanaf 11 februari 2013

vorige

- secretaris Stichting "Het Volkshuis", van 1989 tot 1991
- voorzitter Stichting "Overengh", van 1995 tot 2005
- voorzitter Cultureel Centrum "Het Paard van Troje" te 's-Gravenhage, van juni 2001 tot 2008
- lid Euro-Mediterrane Parlementaire Assemblee, van september 2004 tot november 2006
- lid bestuur Stichting "Willem Drees Lezing", van 2006 tot 2008
- lid Platform "Overheidssturing in de 21ste eeuw"
- lid bestuur Schouwburg Wageningen, tot november 2012

- voorzitter Vereniging Nederlandse Poppodia en Festivals, van mei 2012 tot november 2012

afgeleide functies, presidia etc.

- ondervoorzitter vaste commissie voor Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (Tweede Kamer der Staten-Generaal), van 18 maart 2003 tot januari 2005
- lid Presidium (Tweede Kamer der Staten-Generaal), van 23 november 2004 tot 22 oktober 2007
- voorzitter Tijdelijke Commissie Parlementair Onderzoek Onderwijsvernieuwingen (Tweede Kamer der Staten-Generaal), van 25 april 2007 tot 22 december 2008
- lid Stuurgroep Parlementaire Zelfreflectie (Tweede Kamer der Staten-Generaal), van 8 december 2008 tot 12 mei 2009
- lid werkgroep jeugdzorg uit de algemene commissie voor Jeugd en Gezin (Tweede Kamer der Staten-Generaal), van 18 december 2009 tot mei 2010
- derde ondervoorzitter Tweede Kamer der Staten-Generaal, van 23 juni 2010 tot 13 oktober 2010

opleiding

lager onderwijs

- R.K. lagere school te Son en Breugel

voortgezet onderwijs

- v.w.o., R.K. "Eckartcollege" te Eindhoven, van 1978 tot 1985

academische studie

- landbouweconomie, Landbouwuniversiteit Wageningen, van 1985 tot 1991
- bedrijfseconomie, University College te Cork (Ierl.), 1991

postacademisch onderwijs

- milieurecht, Universiteit van Amsterdam, 1996

activiteiten

als parlementariër

- Hield zich in de Tweede Kamer aanvankelijk vooral bezig met verkeer en waterstaat (openbaar vervoer), ruimtelijke ordening en financiën (belastingen) en in de periode 2003-2006 met veiligheid, vreemdelingenbeleid, integratiebeleid en grotestedenbeleid.
- Diende in 2004 samen met zijn fractiegenote Mariëtte Hamer en met Margot Kraneveldt (LPF) een initiatiefwetsvoorstel in over het opnemen van een verplichting aan scholen om bij te dragen aan de integratie van leerlingen in de Nederlandse samenleving. Dit voorstel werd in 2005 wet.
- Deed in 2005 onderzoek naar nieuwbouw in verpleeghuizen (met name naar meerpersoonsskamers en privacy)

- Presenteerde in 2005 samen met zijn fractiegenote Ella Kalsbeek het rapport "Tussen Regels en Realiteit" over een praktijkonderzoek naar de publieke dienstverlening. Dit onderzoek betrof de uitvoering in de Jeugdzorg, Sociale Dienst en bij Verpleeghuizen.
- Onder zijn leiding bracht de fractie in 2008 een notitie uit over het integratiebeleid ('de vrijblijvende aanpak voorbij')
- Nam in 2010 de verdediging over van Harm-Evert Waalkens van een initiatiefwetsvoorstel over het verbieden van pelsdierhouderij
- Diende in 2012 een samen met Tofik Dibi (GroenLinks) initiatiefwetsvoorstel in over toezicht op en kwaliteitseisen aan aanbieders van particuliere jeugdzorg

opvallend stemgedrag

- Behoorde in 2005 tot de minderheid van zijn fractie die tegen een motie-Kant stemde over invoering van een actief donor registratiesysteem

als bewindspersoon (beleidsmatig)

- Besloot op 1 februari 2013 op basis van de Interventiewet, en na nauw overleg met De Nederlandsche Bank, tot nationalisatie van de bank SNS REAAL, nadat die bank door grote problemen met de vastgoedportefeuille in actuele nood was gekomen
- Bereikte op 18 december 2013 met zijn collega's uit de EU-lidstaten een politiek akkoord over een Europees resolutiemechanisme. Dit gemeenschappelijke afwikkelingsmechanisme moet er voor zorgen dat wanneer een bank onverhoopt in ernstige moeilijkheden komt, een effectieve, privaatgefinancierde, Europese reactie op komt. Dit akkoord is onderdeel van de zogenoemde Bankenunie.
- Had als voorzitter van de eurogroep een belangrijk aandeel in de uiteindelijke totstandkoming van de Bankenunie in 2014

als bewindspersoon (wetgeving)

- Bracht in 2012 de Wet op het accountantsberoep in het Staatsblad (Stb. 680). De wet regelt de fusie van het Nederlands Instituut van Registeraccountants (NIVRA) en de Nederlandse Orde van Accountants-Administratieconsulenten (NOvAA), waardoor een publiekrechtelijke beroepsorganisatie ontstaat. Ook de registers voor registeraccountants (RA's) en accountants-administratieconsulenten (AA's) worden samengevoegd. De twee wetten over de RA's en AA's worden ingetrokken. Het wetsvoorstel was in 2011 ingediend door minister De Jager en in 2012 door hem minister De Jager in de Tweede Kamer verdedigd. (33.025)
- Bracht in 2013 samen met minister Timmermans de wet tot stand inzake Goedkeuring van het op 2 maart 2012 te Brussel tot stand gekomen Verdrag inzake stabiliteit,

coördinatie en bestuur in de economische en monetaire unie. Dit verdrag heeft betrekking op alle eurolanden en niet-eurolanden uitgezonderd het Verenigd Koninkrijk en Tsjechië. Het moet zorgen voor grotere budgettaire discipline en economische coördinatie en samenwerking tussen eurolanden. (33.319)

- Bracht in 2013 de Wet houdbare overheidsfinanciën (Stb. 531) tot stand. De wet legt vast dat er doelgericht moet worden gestreefd naar houdbare financiën van de collectieve sector in nationaal en Europees verband. Het trendmatige begrotingsbeleid wordt wettelijk vastgelegd, met een nationaal en internationaal genormeerd EMU-tekort. Ook decentrale overheden moeten een gelijkwaardige inspanning leveren bij het respecteren van de normen. Het wetsvoorstel was in 2012 ingediend door minister De Jager. (33.416)
- Bracht in 2015 de Wet beloningsbeleid financiële ondernemingen (Stb. 45) tot stand. In de Wet op het financieel toezicht komen nieuwe regels over het beloningsbeleid van financiële ondernemingen, zoals maximering van de variabele beloning tot 20 procent, publicatieverplichtingen, een verbod op variabele beloning bij steun en voorwaarden voor uitkering bij vertrek (33.964)

op het gebied van de EU

- Speelde als voorzitter van de eurogroep in 2013 een belangrijke rol bij het tot stand brengen van een oplossing voor de in problemen geraakte financiële sector van Cyprus. Kreeg wel kritiek te verduren, omdat dat de eurogroep aanvankelijk leek te morrelen aan de bankgarantie voor spaarders in de EU, door spaarders bij Cypriotische banken mee te laten betalen aan het steunpakket.

wetenswaardigheden

algemeen

- Trad tijdens de formatie van 2012 op als secondant van Diederik Samsom

uit de privésfeer

Zijn vader was leraar Engels, zijn moeder onderwijzeres

woonplaats

Wageningen

publicaties/bronnen

literatuur/documentatie

- Margriet Oostveen, "De activist, de filosoof en de strateeg", NRC Handelsblad, 18 november 2002
- Klaas Broekhuizen en Leon Willems, "Soufflerend tacticus secondant in formatie", Het Financieele Dagblad, 24 september 2012

- Annemarie Kas en Derk Stokmans, "Rustig en rationeel", NRC Weekend, 12 en 13 januari 2013
- Thij Niemantsverdriet en Erik van der Walle, "Ik ben niet het meest opgewonden type van de PvdA", NRC Weekend, 21/22 september 2013
- Christophe Schmidt, "Ik voel me thuis in Brussel én in Den Haag", Trouw, 10 mei 2014

familie/gezin

huwelijk/samenlevingsvorm

ongehuwd samenwonend

kinderen

1 zoon en 1 dochter

Syriza's ijdele hoop op kwijtschelding Griekse schuld

Column Mathijs Bouman
Verscheen op 24 januari in het FD

Ik heb te doen met mijn Amerikaanse collega's. Zij moeten hun economische rubriekjes vullen met slaapverwekkend nieuws over doodnormale economische groei, licht dalende werkloosheid en meevallende productiecijfers.

Hun centrale bank koopt geen obligaties meer op en overweegt komende zomer voor het eerst de rente weer een beetje te verhogen. Amerikaanse journalisten moeten derge-lijk non-nieuws verslaan alsof het van levensbelang is, in de hoop dat de lezer er niet subiet van in slaap valt. Meelijwek-kend.

Nee, dan Europa! Bij ons is het alle dagen feest. Het ene knettergekke reddingsplan is nog niet uitgerold, of het volgende allesbepalende moment breekt alweer aan. De economie zweeft tussen leven en dood. Ieder zetje de ene of de andere kant op kan beslissend zijn voor de uitkomst.

Op donderdag schokte de Europese Centrale Bank (ECB) de financiële markten en gaf ze alle Duitse economen een hartverzakking door te besluiten van start te gaan met een ongekend groot stimuleringsprogramma. De ECB gaat staatsobligaties opkopen van eurolanden, voor maar liefst €60 mrd per maand, en stopt daar pas eind volgend jaar weer mee. QE is in Europa aangekomen.

Grieken naar de stembus

De rook van dit bazookaschot is nog niet opgetrokken of de volgende zenuwslopende gebeurtenis staat al voor de deur. De Grieken gaan zondag naar de stembus en kiezen moge-lijk voor het uiterst linkse Syriza, dat belooft bezuinigingen terug te draaien, uitkeringen te verhogen en belastingen te verlagen. De afspraken met Europa wil Syriza heronderhan-delen en de Griekse staatsschuld wil de partij koud saneren.

Er zit overlap tussen beide gebeurtenissen. De ECB gaat staatsschuld van alle eurolanden opkopen, maar voorlopig mag Griekenland niet meedoen. Er liggen al te veel Griekse obligaties in de kluis van de ECB, van eerdere opkoopope-

raties. Eerst moeten de Grieken daar iets van aflossen. Naar schatting pas deze zomer komt het aandeel Griekse schuld bij de ECB onder het maximum van 33% en kan ook Grie-kenland een verse dosis QE krijgen.

Kwijtschelden van schuld

Syriza-leider Alexis Tsipras zal moeten toekijken hoe de ECB van alle landen schuld opkoopt, behalve van Griekenland. Maar hij is eigenlijk uit op een grotere prijs: regelrechte kwijt-schelding van een flink deel van de schuld. Wat is de kans dat hij dat voor elkaar krijgt?

Niet bepaald groot. In 2012 gingen private schuldeisers akkoord met verlenging van de looptijd en lagere rente, waardoor de waarde van hun schuldbewijzen ongeveer halveerde. De staatsschuld daalde, maar is sindsdien weer opgelopen naar €315 mrd, oftewel 176% van het bbp.

Verreweg het grootste deel van de Griekse staatsschuld is in handen van andere eurolanden en publieke instellingen als de ECB, het IMF en de Europese noodfondsen. In 2012 kwamen de Europese ministers van financiën in de euro-groep overeen dat de rente die zij ontvangen op de Griekse schuld wordt teruggesluisd naar de Grieken. In 2014 ging dat om een bedrag van €2,5 mrd. Dit jaar stroomt er zo nog eens €2 mrd terug naar Griekenland. Nederland doet hier ook aan mee en geeft dit jaar meer dan €100 mln aan ren-te-inkomsten terug aan de Grieken. Ook kreeg Griekenland in 2012 tien jaar uitstel van een deel van de rentebetalingen aan het tijdelijke noodfonds.

Leenvoorwaarden

Europa heeft dus al best wat gedaan om de Griekse schuld draaglijker te maken. Alleen over regelrechte kwijtschelding van Griekse schulden aan Europese overheden was in 2012 niet te praten. Dat zal in 2015 niet anders zijn, wat Tsipras ook beweert. Landen schelden elkaar nu eenmaal zeer zelden schulden kwijt. Het beste waar de Syriza-leider op kan hopen is verdere versoepeling van de leenvoorwaarden. Langzamer terugbetalen, lagere rente of tijdelijke opschorting van rentebetalingen, dat lijkt het hoogst haalbare resultaat voor de Grieken.

Europese landen hebben de plicht hier serieus naar te kijken. In 2012 beloofden zij dat wanneer de Griekse begroting exclusief rentelasten een overschot zou vertonen, er over verdere schuldverlichting te praten zou zijn. Deze belofte maakt schuld. Europese schuld aan Griekenland, in dit geval.

Banken én Grieken geholpen

Column Mathijs Bouman
Verscheen op 4 maart in het FD

U bent bankroet. Al uw geld is op. Zelfs de euro's tussen de kussens van het bankstel heeft u opgegraven en uitgegeven. U heeft alleen maar schulden. Aan wie? Aan mijn broer. Hij heeft u ooit, in een domme bui, 1000 euro geleend.

Die kunt u niet terugbetalen. U gaat failliet, niemand wil meer aan u lenen en u heeft trouwens ook al een paar dagen honger.

Een treurige situatie voor u, maar ook voor mijn broer. Het is een familiekwestie dus ik besluit te helpen.

Ik leen u 750 euro, uit eigen zak. Daarvan kunt u 600 euro gebruiken om het op een akkoordje te gooien met mijn broer. Hij weet dat hij die duizend euro nooit meer helemaal terugkrijgt. Dus misschien kunt u de hele schuld voor 600 euro afkopen. Van de 150 euro die u dan nog overhoudt, kunt u vervolgens eens goed gaan eten. Doe meteen ook boodschappen voor rest van de hele week.

U gaat niet failliet, u heeft een volle maag en de schuld van 1000 euro aan mijn broer is vervangen door een schuld van 750 euro aan mij. En ik ben — hoe kan het anders — een sympathieke schuldeiser.

U hoeft daarom de eerste tien jaar niet af te lossen op de lening en daarnaast reken ik nauwelijks rente. Betaal maar net zo weinig rente als de meest kredietwaardige inwoner van het land, bied ik aan. Dat scheelt u in netto contante waarde misschien wel 40% van de schuldenlast.

Bent u tevreden met deze deal? Ongetwijfeld. Tenzij u een Griek bent. Dan vindt u dat u een groot onrecht wordt aangedaan. Dan rekent u voor dat van de 750 euro die u van mij 'moest' lenen, slechts 20% naar noodzakelijke levensbehoeften voor uzelf is gegaan. De andere 80% stroomde direct terug naar de bankrekeningen van de Familie Bouman.

Ik heb niet u gered, maar mijn broer! En voor die redding van mijn eigen vlees en bloed, zo klaagt u, mag u tot in lengte

van dagen bloeden! Het is een grof schandaal.

Maar zonder dat geld was u failliet gegaan, probeer ik u — of beter: de Griekse versie van u — uit te leggen. Mijn broer had u voor het gerecht gesleept, u was in de schuldsanering terecht gekomen en van boodschappen doen was jaren lang helemaal niets gekomen.

Niks mee te maken, roept u boos. Uw broer was zo stom om mij 1000 euro te lenen. Hij nam het risico, dus hij had failliet moeten gaan!

U zult begrijpen dat ik op dit moment de conversatie met uw Griekse alter ego resoluut afkap. Zoveel redeloosheid, zoveel onterechte verwijten. U zoekt het maar uit, ik luister niet meer naar u.

Ik stop daarom ook met het lezen van de goedbedoelde columns die ons voorrekenen dat de Griekse noodhulp voor 80% naar Europese banken is terug gevloeid en dus de Grieken zelf niet heeft geholpen.

Borrelpraat! De banken zijn geholpen, maar de Grieken net zo goed.

Niet radical

Column Mathijs Bومان
Verscheen op 17 maart in het FD

Is Syriza een radicale partij? Kort nadat de partij van Alexis Tsipras de Griekse verkiezingen had gewonnen, ontstond er in Nederland discussie over die vraag. Nee, klonk het vanuit linkse hoek. Syriza is geen radicale partij, want wat de Grieken willen is juist zeer verstandig en uiterst gematigd.

Kwijtschelding van een onhoudbare schuld, een einde aan het bezuinigingsbeleid en de privatiseringen, bestrijden van de humanitaire crisis, dat zijn buitengewoon redelijke doelstellingen. De echte radicalen in Europa, dat zijn de 'neo-liberale' politici in Duitsland en Nederland die de Grieken laten lijden onder veel te harde bezuinigingen.

Ik was het in eerste instantie absoluut niet eens met dit verzet tegen het radicale label. Syriza betekent nota bene 'Coalitie van Radicaal-Links' en de ideologen van de partij hebben zich altijd laten voorstaan op hun radicale politiek. Waarom zou je ze dan niet zo mogen noemen? Radicale politiek betekent volgens Van Dale: 'Strevend naar diep ingrijpende hervormingen'; dat etiket leek Syriza prima te passen.

Maar inmiddels ben ik om. Syriza is geen radicale partij en Tsipras is geen radicale politicus. Van diep ingrijpende hervormingen hebben we sinds de Griekse verkiezingen niets meer gehoord.

In plaats daarvan doet Syriza precies hetzelfde als eerdere Griekse regeringen: geld vragen in Europa in ruil voor vage beloften, het overleg trainen totdat de nood zo hoog is dat Europa wel met noodmaatregelen over de brug moet komen en consequent achteruit onderhandelen. Zodra er een afspraak is gemaakt met de andere eurolanden, wordt die overeenstemming het startpunt voor weer nieuwe onderhandelingen.

'Constructieve onduidelijkheid' noemt de flamboyante minister van financiën Yanis Varoufakis dat. Men belooft iets in Brussel, maar de formulering is zo vaag dat men er later weer op terug kan komen. Tsipras en Varoufakis willen noodhulp van Europa krijgen, zonder het bijbehorende hervormingsbeleid te hoeven leveren. Zo stapt de Syriza precies in de voetsporen van eerdere Griekse regeringen. Dat is bepaald niet radicaal.

Het is nu een kleine acht weken na de Griekse verkiezingen. Die tijd heeft Tsipras gebruikt om al zijn crediteuren kwaad te krijgen, spaargeld het land uit te jagen, het economisch herstel te frustreren en de rentes op te drijven. Het prille economische herstel is inmiddels in de kiem gesmoord, de belastinginkomsten vallen fors tegen en het geld is vrijwel op. Op deze manier moet het land vroeg of laat de euro opgeven.

In Van Dale staat nog een definitie van radicaal. Een radicaal is 'een persoon die de uiterste consequentie van een denkwijze aanvaardt'. De uiterste consequentie van het wel-noodhulp-geen-hervormingen-beleid van Syriza is dat Griekenland de monetaire unie uit rommelt.

Pas als Tsipras en Varoufakis dat openlijk erkennen, noem ik Syriza weer radicaal.

Mathijs Bومان is macro-econoom.

Centre for Professional Learning

Professionele verdieping op academisch niveau

Het Centre for Professional Learning van Universiteit Leiden - Campus Den Haag biedt verdiepende en uitdagende cursussen voor hogeropgeleide professionals, die beroepsmatig te maken hebben met het publieke domein. Wij zijn gevestigd in het hart van bestuurlijk Nederland. Wij bieden kennis en inzichten op academisch niveau, met sterke nadruk op de praktische toepassing in uw dagelijkse werk.

Een greep uit ons open aanbod:

- Leergang Toezicht in Transitie
- Leergang Terrorisme, Recht & Veiligheid voor practitioners
- Leergang Politics, Philosophy & Economics
- Leergang Politiek Bestuurlijke Sensitiviteit voor de publieke sector

Maatwerk

In de afgelopen jaren ontwikkelden we maatwerktrajecten in opdracht van onder andere het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, het ministerie van Buitenlandse Zaken, de gemeente Den Haag, de provincie Noord-Holland, het RIVM en AgentschapNL.

**Maak kennis met ons aanbod op www.professionallearning.nl
en volg ons op   **

**Universiteit
Leiden**
Campus Den Haag

Over Universiteit Leiden - Campus Den Haag

Door onze vestiging in Den Haag zijn wij goed bekend met dilemma's van beleid en bestuur. Als geen ander zijn wij in staat die dilemma's te verbinden met vernieuwend onderwijs op academisch niveau. Kijk voor meer informatie op www.campusdenhaag.nl

Universiteit Leiden. Bij ons leer je de wereld kennen

Master programma: Management van de Publieke Sector

Het publieke en veelvormige karakter van het openbaar bestuur zorgt voor de nodige complexiteit en uitdagingen voor de publieke sector manager. Centraal in deze master staat dan ook de vraag: *hoe wordt met die complexiteit en uitdagingen omgegaan om tot een hoogwaardige publieke dienstverlening te komen?*

Centrale thema's binnen het master programma:

- Op basis van recente theoretische inzichten uit de bestuurskunde, de organisatiekunde en de leer der openbare financiën staan veranderingen binnen publieke organisaties centraal en benadrukken we praktische ervaringen met organisatieveranderingen.
- U heeft de keuze uit twee aandachtsgebieden: Strategie & Advisering en Financieel & Economie
- Daarnaast staan *New public management*, *outputsturing*, *netwerk governance* en *modernisering van de financiële bedrijfsvoering* centraal!

Deze master is geschikt voor u!

Het masterprogramma is een éénjarige, academische opleiding die geschikt is voor professionals met een relevante hogere beroeps- of wetenschappelijke opleiding en werkervaring in het openbaar bestuur. De colleges vinden plaats in de avonden bij Campus Den Haag. Hoewel de opleiding in de avond wordt gegeven is dit wel een voltijds programma.

Universiteit Leiden – Campus Den Haag

Campus Den Haag is één van de 7 faculteiten van de Universiteit Leiden. Geworteld in de academische traditie werken onze studenten en onderzoekers samen met nationale en internationale partners aan nieuwe inzichten en oplossingen voor hedendaagse vraagstukken!

Voor meer informatie: www.campusdenhaag.nl

Student aan het woord

“Waar politiek
en uitvoering
elkaar
ontmoeten”

Hester Torn

Those who feel the fire burning: film & debat

Donderdag 23 april 2015, 19:00 uur – Filmhuis Den Haag

De nacht is pikzwart, de zee onstuimig. Woeste golven slaan stuk op een bootje vol vluchtelingen, waarin een meisje jammert dat ze niet naar Europa wil. Plots slaat een oude man overboord. Tevergeefs probeert hij de reddende handen te grijpen. Gekleurde bliksemschichten gaan over in het bovenaanzicht van een drukke stad.

De vluchtelingenstroom naar Europa houdt aan en is de afgelopen jaren verder toegenomen. De documentaire "Those who feel the fire burning" legt het schrijnende verhaal van één de vele vluchtelingen vast die per boot Europa willen bereiken. Eenmaal aangekomen wacht hen een leven in onzekerheid, volle opvangcentra en - mogelijk - de illegaliteit.

Op donderdag 23 april zal regisseur Morgan Knibbe in het Filmhuis Den Haag zijn film inleiden. Na afloop van de film geven Europarlementariër Dennis de Jong en immigratiedeskundige Christian Mommers hun reactie op de film en gaan in op vragen uit het publiek.

Meer informatie: www.montesquieu-instituut.nl/film

Bundel: Het 'probleem' Eerste Kamer

Op 26 mei 2015 wordt een nieuwe Eerste Kamer gekozen. Die Kamer staat in toenemende mate in de belangstelling. De vraag rijst of de wijze waarop ons tweekamerstelsel is ingericht, houdbaar is. Daarbij gaat het zowel om de kans dat de Eerste Kamer gaat optreden als 'hindermacht' voor een kabinet dat over een meerderheid beschikt in het rechtstreeks gekozen deel van de volksvertegenwoordiging als om de wijze van verkiezingen.

'Niet de Eerste Kamer is het probleem, maar de Tweede Kamer', aldus Eerste Kamervoorzitter mevrouw Broekers-Knol bij de presentatie van de bundel *Het 'probleem' Eerste Kamer*. In de bundel, de vijfde in de Montesquieu Reeks, zijn verschillende visies verzameld op de toekomstige rol van de Eerste Kamer.

Onder redactie van Bert van den Braak besteden Carla van Baalen, Aalt-Willem Heringa, Alexander van Kessel en Simon Otjes aandacht aan de vraag of ingrijpende bevoegdheden (zoals nu) niet gepaard horen te gaan met een direct mandaat; en dat bij een keuze voor het huidige mandaat ook de bevoegdheden moeten worden herzien.

De bundel is gratis te downloaden op: www.montesquieu-instituut.nl/eerstekamer

www.facebook.nl/MontesquieuInstitute

[@MontesquieuInst](https://twitter.com/MontesquieuInst)

Voor meer informatie en een overzicht van alle activiteiten van het Montesquieu Instituut

Parlementaire Monitor

“Volg de Nederlandse parlementaire besluitvorming op de voet”

Een volledig en actueel overzicht van het Haagse proces van wet- en regelgeving en van de belangrijkste politieke ontwikkelingen binnen de eigen branche is essentieel. Hiermee bent u als beleidsmaker en/of lobbyist in staat tijdig kansen én bedreigingen voor uw organisatie te onderkennen.

De Parlementaire Monitor is dé kennismanagement tool die u in staat stelt het parlementaire besluitvormingsproces op de voet te volgen. Van de internetconsultatie tot en met de implementatie.

U bent direct op de hoogte van zaken als:

- Het verschijnen van een voor uw branche relevante beleidsbrief
- Kamervragen die zijn gesteld over zaken die raken aan de core business van uw organisatie
- Een gewijzigde agenda van een commissievergadering in de Tweede Kamer, zodat u niet voor niets naar Den Haag afreist

• 33841 - Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

Dit wetsvoorstel werd op 14 januari 2014 ingediend door de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, [Van Rijn i.](#)

Dit is een voorstel voor een nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning, ter vervanging van de in 2007 in werking getreden wet.

Inhoud

1. Stand van zaken	6. Woordvoerders
2. Kerngegevens	7. Verwante dossiers
3. Uit de memorie van toelichting	8. Andere bronnen
4. Documentenoverzicht	9. Disclaimer
5. Documenten	

- ✓ Wat is de actuele stand van zaken?
- ✓ Wat is al gebeurd en wat staat nog te gebeuren?
- ✓ Wie zijn betrokken/verantwoordelijk?
- ✓ Wat is de actuele status van moties en amendementen?
- ✓ Welke aanverwante dossiers spelen momenteel?
- ✓ Wat zijn de bronnen?

Altijd en overal op de hoogte

De Parlementaire Monitor wordt doorlopend geactualiseerd en kan 24 uur per dag, 7 dagen per week geraadpleegd worden via www.parlementairemonitor.nl. Daarnaast stelt u de informatie eenvoudig beschikbaar aan uw achterban middels een digitale nieuwsbrief of binnen uw eigen intranet.

Informatie in samenhang en in context

Voor een optimaal overzicht vult de Parlementaire Monitor deze informatie voor u aan met de relevante politieke context. Dit gebeurt in de vorm van de nieuws- en persberichten, agenda's, weblogs en Tweets van de landelijke politieke partijen en politici. Ook berichtgeving uit de landelijke en regionale dagbladen, digitaal nieuws van talrijke websites en verschillende nieuwsfeeds van het ANP zijn opgenomen in de Parlementaire Monitor.

Geïnteresseerd?

Neem voor meer informatie over de Parlementaire Monitor contact op met Daan Smolders (ds224@pdc.nl of 070-3560238).

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

VR. 24 APRIL
DE DEELDELIERS

JAZZ & VERHALEN VAN JULES DEELDER & BAS VAN LIER.

DI. 28 APRIL
KUNST EN WETENSCHAP

HOOGLERAAR MAARTEN JANSEN ONTMOET KUNSTENAAR HANS VAN HOUWELINGEN.

ZO. 17 MEI
PUUR GELUL #20

TIEN-JARIG JUBILEUM

MET KEES VAN KOOTEN, JAN JAAP VAN DER WAL, NICO DIJKSHOORN E.V.A.

ZO. 31 MEI
OTIS REDDING III

DE ZOON VAN DE ENIGE ECHTE.

29, 30 & 31 MEI
SNIESTER

GRATIS FESTIVAL MET MUZIEK, THEATER, ZON EN LEKKER ETEN!

VR. 19 JUNI
KENNY B

MAKER VAN DÉ ZOMERHIT 2015, GELOOF ONS!

**PAARD
VAN
TROJE**

**PRINSEGRACHT 12 DEN HAAG
WWW.PAARD.NL**

Grafisch ontwerp met een knipoog

**Zoekt u ervaren grafisch
ontwerpers die ideeën in
een pakkend beeld vertalen?**

Vanuit Den Haag ontwerpt Goedsnik op heldere en speelse wijze websites, animaties, visuele identiteiten en boeken.

Ook voor conceptontwikkeling en het in kaart brengen van de beoogde doelgroep bent bij ons aan het juiste adres.

Bezoek onze website op: www.goedsnik.nl

E-mail: info@goedsnik.nl | Tel: 06 47 7835 87

DE VIER GEVAREN VOOR EUROPA

Haagsch College: Arend Jan Boekestijn

Poetin stelt het westen op de proef in Oekraïne en het Midden-Oosten staat op ont-ploffen. Tegelijkertijd lijkt de euro-crisis nog niet voorbij en hebben de middenpartijen het in de EU moeilijk. Hoe gevaarlijk zijn deze ontwikkelingen voor Europa?

Boekestijn spreekt over deze vier crises. Wat betekent dit allemaal voor de veiligheid en de toekomst van Europa?

Arend Jan Boekestijn is historicus aan de Universiteit Utrecht, columnist bij Elsevier en voormalig VVD-Kamerlid

Datum: 11 mei 2015
Tijd: 20.00 - 21.30 uur
Locatie: Sociëteit de Witte

**Universiteit
Leiden**
Campus Den Haag

HAAGSCH COLLEGE

Reserveren? haagschcollege.nl

WAAR BLIJFT DE MACHT VAN DEN HAAG?

Haagsch College: Alexander Rinnooy Kan

Gemeenten hebben de afgelopen jaren extra taken en geld gekregen van het Rijk. En ook Brussel krijgt steeds meer bevoegdheden.

Alexander Rinnooy Kan kijkt in zijn tweede Haagsch College, in samenwerking met Berenschot, naar wat deze ontwikkelingen betekenen voor de rol van de nationale politiek en van de andere spelers in Den Haag. Telt het Binnenhof in de toekomst nog echt mee?

Alexander Rinnooy Kan is hoogleraar economie en bedrijfskunde aan de UvA en oud-voorzitter van VNO-NCW en de SER.

Datum: 22 juni 2015
Tijd: 20.00 - 21.30 uur
Locatie: Perscentrum Nieuwspoor

**Universiteit
Leiden**
Campus Den Haag

HAAGSCH COLLEGE

Reserveren? haagschcollege.nl

Data: 18 mei, 1 en 15 juni
Tijdstip: 19:30 - 21:15 uur
Locatie: Campus Den Haag
Schouwburgstraat 2

HAAGSCHE
NIEUWS ACADEMIE

MASTERCLASS TERRORISME

Aanslagen in Parijs en Kopenhagen. Jihadisten van IS die huis houden in het Midden-Oosten. En ook in ons land is de terreurdreiging al een tijd opgeschroefd naar de op een na hoogste alarmfase. Hoe gevaarlijk is het terrorisme van vandaag de dag?

Meer info: haagschcollege.nl

Edwin Bakker, hoogleraar terrorisme en contraterrorisme van de Campus Den Haag, behandelt in drie avonden verschillende aspecten van terreur om zo het hedendaagse terrorisme beter te begrijpen. Ook oorlogsverslaggever Hans Jaap Melissen zal een avond aanwezig zijn om IS te behandelen.

De Haagse Nieuws Academie is een initiatief van:

HAAGSCH
COLLEGE

Universiteit
Leiden
Campus Den Haag

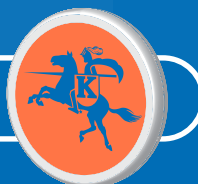

**WIJ WERKEN AL MEER DAN 100 JAAR OP HET SNIJVLAK
VAN DE NIEUWSTE TECHNIEKEN EN DE OUDSTE AMBACHTEN**

PRESENTATIE BOEKJES
GROOTFORMAAT KOPIËN
FOTOBEGANG
VISITEKAARTJES
ROLLUP BANNERS
3D PRINTEN
KLEINE OPLAGE KRANTEN
BEDRUKTE WHITEBOARDS
ARCHIEF SCANNEN
WEBSITE PRODUCTIES
GEPERSONALISEERD DRUKWERK

REPRO- VAN DE KAMP

PAPIER | DIGITAAL | 3D

WEGASTRAAT 40, DEN HAAG | TELEFOON: 070-3476464

WWW.REPROVANDEKAMP.NL